

Jerry en het zwarte schaap

door STERLING NORTH

Vertaling van A. Rutgers v. d. Loeff-Basenau.

TER INLEIDING:

In een klein dorpje in Amerika wordt 's nachts om 12 uur een zwart lammetje geboren. Daar het moederschaap het jong verstoot, zal Jerry (zijn eigenlijke naam is Jeremia), die met zijn grootmoeder en oom Hiram samenwoont, het lam verzorgen. Vanwege zijn zwarte vacht en middernachtelijke geboorte noemt Jerry hem „Middernacht“.

Middernacht is een echte deugniet, die heel wat streken withaalt. „Grootje“ scheldt hem uit voor alles wat lelijk is, maar toch houdt zij van hem.

Als in de herfst in de naburige stad een grote jaarbeurs wordt gehouden, trekken grootmoeder en kleinzoon daarheen. Grootje zal haar kleurige spreien tentoonstellen en Jerry komt met het zwarte schaap uit. Het wordt een grote gebeurtenis, temeer daar zowel Grootje als Jerry de 1e prijs krijgen. Bij hun terugkomst in het dorp staat de fanfare klaar om hen feestelijk in te halen. Middernacht schrikt echter van de muziek en gaat er pijlsnel van door. Ondanks de speurtochten van Jerry blijft het zwarte schaap wekenlang onvindbaar. Jerry komt hier niet overheen — hij gaat er slecht uitzien en zijn grootmoeder en oom Hiram maken zich zorgen.

Nu volgt wat er verder gebeurde:

Op een ochtend tegen het eind van November kwam oom Hiram een stapel brandhout voor Grootje Kincaid hakken. Jeremia was op school.

„Tot nog toe is 't lekker weer geweest,” zei Oom Hiram, terwijl hij bij de slijpsteen stond om zijn bijl te scherpen.

„De nachten worden kil,” schreeuwde Grootje over het lawaai van de slijpsteen heen.

„Nog geen vorst — tot nog toe!” Oom Hiram voelde met zijn duim of de bijl scherp genoeg was. Daarna hield hij de bijl nog één keer tegen de razende steen.

„Er is anders heel wat brandhout nodig om het warm te krijgen in deze dagen.”

„Oude botten, koude botten,” knikte oom Hiram.

„Voor mezelf kan 't me niet schelen,” zei Grootje, achter hem aan lopend. „Maar ik ben niet gerust over de jongen. Hij is niet in orde.”

„Heb je hem kruiden gegeven?”

„Of ik hem kruiden heb gegeven! Kamillethee heeft hij gehad en salithee en bosbessenthee. Ik heb hem zuring en bitterwortel gegeven. Ik heb hem behandeld met zwavel en stroop. En ik weet niet wat al meer.”

„'t Is een geluk dat je hem niet dood gedokterd hebt,” zei Oom Hiram, zijn bijl beproevend op een blok rechtnervig wit eikenhout.

„Hij heeft geen *kruiden* nodig, Hiram.”

„Nee,” zei Oom Hiram, op zijn bijl leunend, „t zijn geen kruiden die hij nodig heeft.”

„Hij maakt zich kapot over dat verloren lam van 'm,” zei Grootje.

„Hij is zelf een verloren lam,” zei Oom Hiram treurig.

„Als we hem niet op andere gedachten kunnen brengen,” zei Grootje, dan ben ik ten einde raad, Hiram.”

„k Heb een idee,” zei Oom Hiram, „laat mij maar begaan.” En zo kwam het dat Oom Hiram Jeremia vroeg hem te willen helpen met de stal. In de berg-ruimte van de kerk lagen, zorgvuldig ingepakt, de houten beeldjes die Oom Hiram voor de Heilige Stal had gesneden. Het had hem jaren gekost, elk jaar had hij er weer een of twee stuks bij gemaakt en nu waren ook de dieren en de engelen en de drie Wijzen uit het Oosten klaar, maar het mooiste waren

Jozef en Maria en het Kind; alles met liefdevolle zorg uit de harde inheemse houtsoorten van de streek gesneden.

„Je kunt me helpen met de wieg,” zei Oom Hiram, terwijl hij Jerry's onhandige vingers terechthielp bij het invoegen van een houten pen en het bijschuren van een stuk waarvan een splinter af was. Het notenhout voelde prettig in Jerry's handen en de wieg was mooi van vorm.

„t Is een erg mooie wieg, Oom Hiram,” zei Jeremia, „maar in de Bijbel...”

„Weet ik, weet ik,” zei Oom Hiram. „Daar legden ze hem in een kribbe. Maar ik geloof dat hij graag in deze wieg ligt...”

„Ieder kind zou het wel willen,” zei Jerry, terwijl hij behoedzaam het Christus-kind in het verse stro legde.

Het was een genoegen Oom Hiram een pasgeboren kalf te zien snijden uit een stuk wilde-kersenhout, voor de stal die ze hadden gebouwd tegen de kerk aan.

„U bent vast en zeker de beste houtsnijder van de hele wereld,” zei Jerry.

„Mmm, Mmm,” zei Oom Hiram, terwijl hij innig tevreden aan zijn pijp trok die hij uit een maiskolf had gesneden.

„Kan je het mij niet leren, Oom Hiram?”
„Tuurlijk kan 'k het je leren, jongen. Maar het kost jaren en jaren oefening.”
„Ik kan best jaren en jaren oefenen,” zei Jerry. „Dat kan me niet schelen.”
„Is er iets bijzonders dat je wilt snijden?”
„Op een goeie dag,” zei Jerry, „wil ik een groot stuk ebbenhout hebben.”
„Ebbenhout kost een zak vol geld, jongen.”
„Dat ga ik verdienen, Oom Hiram.”
„Waar wil je dat stuk ebbenhout voor hebben, Jerry?”
„Ik wil een beeld van Middernacht snijden, net alsof hij ademt en leeft – zodat ik altijd zal weten hoe hij was.”

Het was de nacht voor Kerstmis en Jerry lag voor de zoveelste keer wakker in zijn hemelbed, terwijl een ijzige wind de ramen deed rammelen. Grootje had een nieuw veren bed voor hem gemaakt voor boven op de toverhazelaarmatras, het was zo zacht als pasgevallen sneeuw of als distelpluis. Jerry lag onder zijn kleurige dekens zo lekker warm als een berenjong bij zijn moeder in de winterkuil. Maar slapen kon hij niet. Hij dacht niet aan de pretjes van Kerstochtend, hij verheugde zich niet op wat hij morgen naast de haard zou vinden. Hij tobde over Middernacht. Het leek bijna zondig zo lekker en zo warm te liggen, terwijl zijn lam – als het nog leefde – verloren door de besneeuwde wildernis dwaalde. Het was een vreemde en droevige Kerstavond geweest, met sneeuw die zachtjes neerdwarrelde uit een hoge, lichtgrijze hemel. Na het avondmaal van maispap met room was Grootje de boom gaan versieren die Oom Hiram had gekapt. Slingers van gepofte maiskorrels en eigengemaakte versiersels hingen in guirlandes aan de takken, en een laaiend vuur van notenhoutblokken brandde op de grote, oude haardplaat. Maar Jerry was merkwaardig stil.

„Ga je kous halen, kind.”
„Ja, Grootje.”
„Here mijn tijd!” zei Grootje Kincaid. „Toen ik een kind was hoefde niemand mij te vertellen dat ik m'n kous moest halen.”
„Spijt me, Grootje.”
„Goeie genade, kind, je maakt ons ongelukkig met dat gepieker. Verlang je er niet naar, te weten wat er in die pakjes zit die oom Hiram heeft gehaald?”
„Het zijn Kerstcadeautjes, denk ik.”
„Is er niet iets bijzonders, dat je erg graag zou willen hebben op Kerstochtend?”
„Ja,” zei Jerry bedaard, „er is wel iets dat ik erg graag zou willen hebben. Dat kleine, zwarte schaap van mij.”
„Er is geen macht in de hele schepping die dat verloren schaap terecht kan brengen, behalve de Heer zelf,” zei Grootje Kincaid. „En ik denk dat dat eeuwige zeuren van jou Hem al lang danig verveelt.”
„Dat zal wel,” zei Jerry kleintjes. „Ik ga nu maar naar bed.”
Langzaam begon hij zich uit te kleden. Hij merkte dat Grootje huilde en dat had hij nog nooit eerder gezien.
„De boom is wel erg mooi, Grootje,” zei hij.

„Och kind, dat's niks.”

„Ik heb nog nooit zo'n mooie boom gezien,” zei Jerry. „En Grootje...”

„Ja kind?”

„Ik heb de rest van mijn geld allemaal uitgegeven, Grootje.”

„Land van belofte,” zei Grootje, terwijl zij de tranen uit haar ogen veegde met een punt van haar gestreepte katoenen schort. „Vijf hele dollars?”

„Voor jou en Oom Hiram. Het zijn echt fijne cadeaux die ik heb gekocht.”

Ja, en zo waren ze naar bed gegaan op Kerstavond. Maar Jerry kon niet slapen. Hij hoorde de koekoeksklok alle halve en hele uren slaan, totdat het halftwaalf

was. Hij hoorde de wind aanwakkeren en hij hoorde de sneeuw tegen de ruiten kletsen. Grootjes ademhaling was krachtig en regelmatig. Zij sliep rustig door de storm heen.

Toen hij onmogelijk langer in bed kon blijven liggen, glipte Jerry onder zijn dekens vandaan; hij kleepte zich in het donker aan en liep op zijn tenen naar de keuken, waar het vuur op de haardplaat nog gloeide. Hij knoopte zijn warmste gebreide das om zijn hals, trok zijn schapenpels aan, ontstak de stormlantaarn en stapte de sneeuwstorm in.

Grootje zou gezegd hebben dat hij niet wijs was, er op uit te gaan in een nacht als deze! Maar Jerry wist zo zeker als had hij stemmen gehoord, dat hij de vage rij hekpalen tot aan Fulton Hoek moest volgen. Terwijl hij in bed naar zijn lam lag te verlangen, was het plotseling in hem opgekomen dat de mooie stal, die Oom Hiram en hij tegen de witte kerk aan hadden gebouwd, onbeschut lag voor een plotselinge storm. En hij had gedacht aan het Christuskind, dat helemaal zou worden bedekt met sneeuw die aan de open kant van de stal naar binnen woei, en aan Maria en Jozef onder mantels van sneeuw. Op de een of andere manier moest hij hen beschermen tegen deze sneeuwstorm, zodat het prachtige snijwerk niet werd beschadigd.

Diep in zijn hart had hij de allervreemdste hoop. Zijn Oom Hiram had hem

verteld, dat om middernacht op Kerstavond de dieren van de stal niet alleen konden praten en hun Schepper loven, maar dat ze ook vragen konden beantwoorden die je hun stelde. Oom Hiram had geglimlacht, toen hij het verhaal vertelde, maar Jeremia geloofde dat het zo waar was als het Evangelie. Als hij door deze sneeuwstorm de weg kon vinden, dan zou hij aan de dieren, en misschien ook wel aan het Kerstkind, vragen:

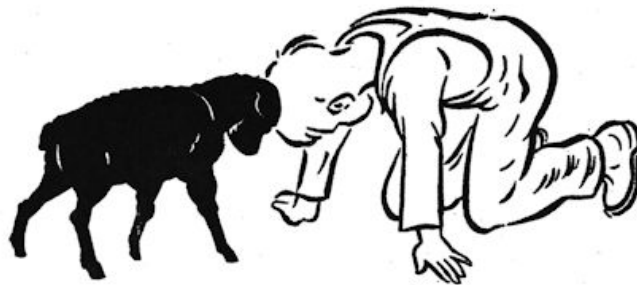
„Waar is mijn kleine lam? Kunnen jullie mij niet helpen hem te vinden?”

Het was Jeremia allemaal erg duidelijk. Hij wist precies wat hij van plan was te doen. Als hij de heilige stal kon bereiken voor het slaan van middernacht... Maar de sneeuw was diep en de wind woei akelig hard. Zijn lantaarn brandde als een dwaallichtje zo zwakjes in de warrelende mist van sneeuwvlokken. En voor een seconde, waarin zijn hart scheen stil te staan, verloor hij de rij van hekpaaltjes uit het oog. Hij hield zijn wild zwaaiende lantaarn hoog boven zijn hoofd en zag toen opeens de brievenbus van Oom Hiram voor zich, als een spook met één been en een grote witte sneeuwhoed op. En toen hij ook weer de rij paaltjes zag, zwoegde hij verder door de sneeuw naar Fulton Hoek. Eindelijk doemde in de storm de witte kerk op. De ramen weerkaatsen het licht van de lantaarn; het leek haast alsof er binnen licht brandde. Jerry struikelde tussen de grafstenen door naar de stal, hield zijn lantaarn omhoog en keek. De wind was wat gedraaid en er was alleen sneeuw genoeg naar binnen gejaagd om het haar van Jozef en Maria zilver te kleuren en de slapende dieren licht te poederen. Het Kerstkind lag alsof er sterren op Hem waren gevallen, en op de vleugels van de engelen glinsterde een zilveren licht.

Toen zag Jeremia hem, in slaap achter de wieg! Zijn dichte zwarte vacht een warboel van vlokken, zijn mooie kaneelkleurige pootjes dik onder de aangekoekte modder, maar zijn lijf nog krachtig en vol leven.

„Middernacht, Middernacht,” riep Jerry.

Knipperend tegen het licht van de lantaarn, met een fel glinsterend groen licht in zijn ogen, schrok het lam op. Toen herkende hij de stem van zijn baas en hij kwam verlegen in Jerry's armen. Het verloren schaap was teruggevonden. En er heerste grote blijdschap.

Het bovenstaande is een hoofdstuk uit „JERRY EN HET ZWARTE SCHAAP” door Sterling North - Uitgave Ploegsma, Amsterdam. - Illustraties van Kurt Wiese